[redacted]
Project: 1724
Gabriël Metsustraat 2-6, Amsterdam
Aanpak herbouw voorgevel
dd.: 04-02-2019; wijz.21-03-'19

Gemeente Amsterdam
011X

Behoort bij beschikking met OLO-nummer: 4819805

Gabriël Metsustraat 2-6, Amsterdam
Aanpak herbouw voor- en zijgevel

Inleiding

Voor het gebouwcomplex Gabriël Metsustraat 2-6 is een vergunning aangevraagd voor herbouw en een extra bouwlaag toe te voegen.
Dit impliceert dat de uit 1900 bestaande voor- en zijgevel eveneens herbouwd en met 1 bouwlaag verhoogd wordt. Met name de uit schoon metselwerk bestaande voor- en zijgevel zal worden verhoogd door het beeldmatig tussenvoegen van een volle verdiepinghoge gevelstrook.
Om het bestaande gevelbeeld zo zorgvuldig mogelijk te handhaven, blijft de bestaande verhouding gevelhoogte/kaphoogte intact.
De detaillering en materiaaltoepassing is zorgvuldig afgestemd en komt overeen met het bestaande.

De erkers, de natuurstenen gevelonderdelen kenmerkende kozijnen, een stuk gevelmetselwerk met siermetselwerk, zullen zorgvuldig ingemeten, gedocumenteerd en opgeslagen worden. Zoveel als mogelijk worden onderdelen hergebruikt zodat de originele detaillering gewaarborgd blijft. Indien vernieuwing van onderdelen noodzakelijk blijkt te zijn, zijn de opgeslagen onderdelen voorhanden om ze 1 op 1 te kopiëren.

De bestaande gevel thv. 2^{e} verdieping zal in de herbouwfase als 3^{e} verdieping worden uitgevoerd, zodat deze bovenste verdieping weer de erkers krijgt die een beëindiging kenmerken met hun optische versmalling. De herbouwgevel thv. de 2^{e} verdieping behoudt de raamindeling van de bestaande 2^{e} verdieping gevel, maar met de erkers zoals de bestaande thv. de 1^{e} verdieping.

De te herbouwen kap zal geheel gelijk worden aan de bestaande kapvorm gedekt met natuurleien.
Zie gedetailleerde omschrijvingen hierna.

Kleuronderzoek aan de kozijnen, het overige houtwerk en het ijzerwerk in de bestaande gevel, zal een historisch kleurbeeld vrij leggen, zoals de gevel ooit toonde. Veel voorkomend is dat niet overal nog oorspronkelijke kleuren zijn te herleiden. Met de kleurkennis uit de bouwtijd van het complex zal dan een passend kleurschema worden opgesteld.

Gevelmetselwerk

Het bestaande gevelmetselwerk bestaat uit een rode gladde strengpers steen met een reeds vervangen voeg. Gezien de bouwtijd zal het voegwerk oorspronkelijk zeker nog met een snijvoeg zijn uitgevoerd.
Het bestaande gevelbeeld wordt gekenmerkt door diepe nisvorming rond de kozijnen doorlopend in de ontlastingboog boven elk kozijn. Verder kenmerkt het bestaande gevelmetselwerk zich door metselwerk met sierpatroon in de ontlastingbogen en plaatselijk in het vlakke gevelmetselwerk en omdat met 1 type steen is gewerkt onderscheiden de sierpatronen zicht door hun diagonale lijnenspel.

De herbouw van de voor- en zijgevel zal geschieden volgens de Nieuwbouweisen van het BouwBesluit, aldus met een hoge isolatie-waarde.
Voor het nieuwe metselwerk zal een exact gelijkende steen worden aangewend, gelijkend in maat, kleur en textuur. Daarnaast zal dezelfde lagenmaat en koppenmaat worden aangehouden ter verkrijging van de bestaande hoogte / breedte verhoudingen.
De herbouw van de voor- en zijgevel zal geheel in gelijke trant plaats vinden met dezelfde diepe nisvorming, vertandingen en uitkragingen
Het bestaande kruisverband zal worden aangehouden en om het exact te kunnen aanhouden wordt gerekend op het op maat zagen van de stenen met name ook die voor de geveldelen met sierpatroon en de ontlastbogen.
Doordat het nieuw op te trekken metselwerk met de bestaande lagen- en koppenmaat zal worden opgetrokken zijn de voegmaten dien overeenkomstig gelijk aan de bestaande lint- en stootvoegmaten.
De voegen worden uitgevoerd met een snijvoeg zoals deze gebruikelijk was tijdens de bouw van de bestaande gevel (de oorspronkelijke voegen zijn al eerder bij een renovatie vervangen door cement houdende platvolle voegen). De kleur van het voegwerk in de herbouwgevel zal gebaseerd worden op authentieke voeg welke nog met een kalkmortel is uitgevoerd.
Van het gevelmetselwerk zullen voordat met de uitvoering van het gevelmetselwerk wordt aangevangen, eerst proef muurtjes worden opgetrokken van bemonsterde stenen, inclusief voegwerk ter beoordeling.
De breedte, hoogte en diepte (gevel reliëf) maatvoering van de bestaande gevelindeling is nauwkeurig ingemeten en vastgelegd op tekening.
Ter ondersteuning van de maatvoering zal het geheel in de besteks- en uitvoeringsfase in de bestaande koppen- en lagenmaat worden uitgezet en door [redacted] op tekening worden weergegeven.

Natuursteen
In de bestaande gevels en ter afdekking van de gevels, zijn veel natuurstenen elementen toegepast. Deze element zullen allen behouden blijven om in het nieuwe metselwerk te worden opgenomen. Daartoe zullen zij door een ervaren natuursteenwerker/-hersteller uit het bestaande metselwerk worden genomen door minutieus zagen en boren. Gemerkt en gedocumenteerd worden zij gekist/ beschermd opgeslagen tot dat zij in het nieuwe metselwerk kunnen worden gesteld.

De, in de bestaande te hergebruiken natuursteenelementen, verondersteld aanwezige ijzeren ankers, zullen allen vervangen worden door ankers in rvs-kwaliteit.
De verankering van natuursteen veroorzaakt meestal schade door het roesten van de ijzeren ankers als gevolg van ongewenst inwateren. Roest zorgt voor volume vermeerdering van het ijzerwerk waardoor er spanning ontstaat in het natuursteen rond het roestende ijzerwerk. Het toenemen van de roestvorming zorgt voor het toenemen van de spanning in het natuursteen waardoor dit zal scheuren en/of afboeren.
Schade aan de natuurstenen elementen zal met daartoe geëigende Jahn-mortels op kleur en met de juiste oppervlakte textuur en/of bewerkingen, worden hersteld.
Ontbrekende en/of niet te herstellen natuursteen elementen zullen uit gelijkende natuursteen worden gehouwen, en van dezelfde profilering en frijnwerk worden voorzien.
De natuurstenen gevelafdekkingen zijn zwaar vervuild en zullen met de grootst mogelijke zorg worden gereinigd dmv. niet schade veroorzakende en erkende gevelreinigingstechniek, eea. na het doen van een proefreiniging ter beoordeling van de juiste mate en wijze van reinigen.

Kozijnen
De kozijnen in de bestaande gevels zijn allen in hout uitgevoerd, behalve de grote kozijnen op de begane grond, welke geen van allen meer origineel zijn.

In de herbouwgevel zal op de begane grond de gevelindeling terug gebracht worden gelijk aan de oorspronkelijke situatie met winkelpuien en poortdeuren met natuurstenen onderdelen. Deze keuze zal de vertroebeling van het bestaande straatbeeld ter plaatse aanzienlijk verbeteren.
De bestaande raamkozijnen zijn allen uitgevoerd met natuurstenen waterslagen, welk principe in de herbouwgevel zal terugkeren.
In de bestaande voorgevel zijn alle ramen tijdens een renovatie vervangen door draai-/kiepramen.

Dit draai-/kiepprincipe is zeer gunstig om èn het oorspronkelijke aanzicht van relatief smal raamhout terug te brengen èn te voldoen aan nieuwbouweisen welke voor beglazing gelden.
Tegelijkertijd zal de oorspronkelijke verhouding bovenraam/onderraam worden teruggebracht. De bouwsporen hiervan zijn teruggevonden bij ontmanteling van een bestaand raamkozijn.
Daarnaast wordt aandacht geschonken aan het uiterlijk van traditioneel geplaatst glas met stopverf. Alle ramen krijgen in de houten randdetaillering aan de buitenzijde een 'stopverf-rand' onder 45° waardoor in aanzicht het authentieke karakter van beglazing met stopverf, terugkeert.
Van de bestaande kozijnen zijn de maten en profilering opgenomen, zodat de nieuw te maken kozijnen geheel traditioneel conform de bestaande kozijnen kunnen worden uitgevoerd.

Een aantal kozijnen in de bestaande gevel is uitgevoerd als Franse balcons. In de herbouw situatie zullen ook in de erkers Franse balcons worden opgenomen om het beeld vanuit de woningen met het imposante Museumplein, te versterken.
De bestaande sierlijke ijzeren hekwerken zullen model staan voor de nieuwe Franse balcons in de erkers, zij dienen te worden aangepast aan de eisen qua doorval en overklimbaarheid.
Kleuronderzoek aan de kozijnen, het overige houtwerk en het ijzerwerk in de bestaande gevel, zal een historisch kleurbeeld vrij leggen, zoals de gevel ooit toonde. Veel voorkomend is dat niet overal nog oorspronkelijke kleuren zijn te herleiden. Met de kleurkennis uit de bouwtijd van het complex zal dan een passend kleurschema worden opgesteld.

Dak en dakbedekking

Het bestaande dak volgt de gevellijn en is voorzien van meerdere dakkapellen. De naar voren stekende erkers zijn meegenomen in de daklijn met een 5-kantig dwarskapje en zijn getooid met ieder een eigen pinakel. Deze 5-kantige dwarskapjes hebben ieder nog weer een dakkapel met zadeldakje met een stroken betimmering in het front.
De naar voren stekende topgevel sluit ook aan met een dwarskap op het hoofddak. De topgevel is net als de beide zijgevels voorzien van natuurstenen afdekking waarvan de schouderstukken en de top met ornamenten zijn versierd.
De overgang tussen gevel en dak bestaat uit een lijstgoot met gootklossen welke ter plaatse van de erkers samenwerken met de daarin opgenomen stijlen.
De bestaande dakbedekking is een leien dekking in Maasdekking met een vlakke nokafwerking in zink evenals die op de bestaande erkerdaken. De bestaande dakkapellen hebben een hellend dak met gelijke leiendekking dat aansluit onder de noklijn van het hoofddak.
Van het bestaande dak zullen de dakkapellen worden hergebruikt indien de kwaliteit dat mogelijk maakt.
De ijzeren pinakels op de erkerdakjes zijn in slechte staat en zullen geheel gerestaureerd worden en weer worden terug geplaatst op de terug te bouwen erkerdakjes.
Het gehele te herbouwen dak zal weer worden voor zien van natuurleien in een maasdekking. De bestaande leien zijn in matige staat waarschijnlijk door het toepassen van een kwalitatief mindere soort. De nieuw toe te passen leien zullen gelijk van afmetingen zijn als de bestaande, echter van een restauratie kwaliteit. Alle aansluitingen worden weer in lood uitgevoerd evenals de hoofdnok en die van de erkerkapjes en dwarskap met topgevel.

<<